

ГРОМАДСЬКА РАДА
ПРИ ДЕРЖАВНІЙ МИТНІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ

КОМІТЕТ ПРАКТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА
04119, м. Київ, вул. Дегтярівська, 11-Г,
тел.: (067) 161 14 94, (063) 210 72 14; e-mail: praktikomitet@gmail.com

Протокол № 5
спільного засідання Комітету практичного застосування митного
законодавства та Комітету з удосконалення митного законодавства
Громадської ради при Держмитслужбі України

Дата та час проведення: 22 вересня 2022 року, 14 год. 00 хв.

Місце проведення: онлайн-зустріч в форматі ZOOM

Присутні члени Комітетів та експерти Громадської ради при Держмитслужбі, представники Міністерства фінансів України, Держмитслужби, інші особи, запрошені до участі.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Щодо стану виконання попередніх рішень Практичного комітету (доповідач: Петро СТЕЦЕНКО)
2. Аналіз впровадження наказу Міністерства фінансів України від 27.09.2021 №517 «Про деякі питання провадження митної брокерської діяльності» (доповідач: Петро СТЕЦЕНКО).
3. Актуальні питання захисту прав інтелектуальної власності (доповідач: Вадим БОРСА).
4. Щодо участі представників Громадської ради в обговоренні та напрацюванні проекту Закону України про внесення змін до статті 485 Митного кодексу України (доповідач: Ігор ШАВРОВ).
5. Щодо роботи офіційного веб-порталу Держмитслужби (доповідач: Сергій ТРУСОВ).
- 6.Різне.

СЛУХАЛИ:

СТЕЦЕНКА Петра, який привітав усіх присутніх, подякував присутніх представників Мінфіну та Держмитслужби за участь у засіданні, а також Галину ВДОВІНУ за допомогу в організації засідання Комітетів. Проінформував присутніх, що попереднє засідання Практичного комітету, заплановане на другу половину лютого 2022 року не відбулось з усім відомих причин. Повідомив, що на час воєнного стану не буде жорстких вимог щодо наявності кворуму на засіданнях, також враховуючи це голосування проводиться не будуть. Всі рішення будуть вважатись ухваленими, якщо більшість від присутніх не буде проти.

З питання 1 Порядку денного:

СЛУХАЛИ:

СТЕЦЕНКА Петра, який проінформував, що так як попереднє засідання Практичного комітету не відбулось, то фактично питання проекту порядку денного того засідання в скороченому вигляді були розглянуті на засіданні Громадської ради, яке відбулось 12 серпня 2022 року. Зокрема, за результатами розгляду було направлено звернення до Держмитслужби щодо неможливості проведення оформлення в митному режимі «внутрішній транзит». Наразі відповіді на дату проведення цього засідання отримано ще не було, відтак про результати буде повідомлено пізніше. Також на цьому засіданні Громадської

ради було затверджено звіт про роботу Практичного комітету за 2021 рік, який розміщено на офіційному веб-порталі Держмитслужби (вкладка: Діяльність/Взаємодія з громадськістю/Громадська рада/Плани та звіти)

З питання 2 Порядку денного:

СЛУХАЛИ:

СТЕЦЕНКА Петра, який проінформував про своє бачення практичної реалізації положень Наказу Міністерства фінансів України від 27.09.2021 р. № 517 “Про деякі питання провадження митної брокерської діяльності”. І зокрема процедури призупинення діяльності митного брокера на певний період через допущення систематичних помилок в митних деклараціях. Представники Громадської ради при Держмитслужбі взяли участь у засіданнях Робочої групи Державної митної служби України з розгляду питань щодо зупинення дії або анулювання дозволів на провадження митної брокерської діяльності, що відбулись 02-03 серпня 2022 року та 05-06 вересня 2022 року. За результатами участі було висловлено аргументи щодо можливих порушень прав митних брокерів. Однак, з 01.10.2022 року набирає чинності Закон України від 15.08.2022 №2510-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо деяких питань виконання глави 5 розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони». Зокрема до статті 268 Митного кодексу України вносяться наступні зміни: 1) у частині першій цієї статті слова "крім випадків, передбачених частиною третьою цієї статті" виключаються; 2) частина третя виключається. Таким чином з Митного кодексу України виключається поняття «систематичності» помилок та відповідно можливість застосування санкцій за їх вчинення. Запропонував представникам Мінфіну та Держмитслужби прокоментувати ці законодавчі зміни та проінформувати громадськість як щодо зміни положень Наказу, так і планів Міністерства та Служби щодо ухвалення інших підзаконних актів в частині контролю за діяльністю митних брокерів.

В обговоренні взяли участь:

МОСКАЛЕНКО Олександр, директор Департаменту митної політики Міністерства фінансів, який проінформував громадськість, що саме Мінфін був ініціатором внесення змін до статті 268 Митного кодексу України, оскільки санкції за ці дії не відповідали ступеню вини особи. Наказ Мінфіну від 27.09.2021 р. № 517 в цій частині буде скасовано. Однак це не значить що в цьому питанні буде повна анархія та безконтрольність. Зараз Мінфін та Держмитслужба готують відповідні зміни, які зокрема будуть включати дворівневий розгляд заяв, право бути почутим, дещо збільшиться час розгляду заяв, тощо. Мінфіном зараз запропоновано Держмитслужбі здійснювати моніторинг діяльності митних брокерів, який буде аналогічним моніторингу по авторизованим операторам, митним складам, складам тимчасового зберігання та іншим видам діяльності, контроль за провадженням яких здійснюється митницею (стаття 404 Митного кодексу України). Тобто після 01.10.2022 буде Держмитслужбою буде проводитись моніторинг діяльності митних брокерів, але ніяких санкцій щодо них вживатись не буде. В той же час митним брокерам необхідно готуватись до змін, необхідно впроваджувати пряме та непряме представництво, де розділяти відповідальність декларанта та митного брокера, необхідно щоб митний брокер зберігав ті документи на підставі яких він заповнював митну декларацію. Висувати до митного брокера (можливо на рівні Закону) вимоги, які повинні узгоджуватись з тими нормами Митного кодексу України, які стосуються спрощень (авторизацій), наприклад: відсутність порушень митного законодавства протягом трьох років, не притягнення до кримінальної відповідальності, ведення та облік договірної, ТСД та іншої документації, наявність кваліфікованих співробітників, тощо. Це дозволить митним органам проводити моніторинг діяльності митних брокерів відповідно до чітко зазначених критеріїв та у випадку порушень призупиняти та анулювати дозвіл на провадження митної брокерської діяльності. Ці вимоги можна вже зараз внести як зміни до Наказу 517 з введенням в дію через 6 місяців, щоб митні брокери за цей час мали можливість привести свою діяльність у відповідність до нових норм.

ВДОВІНА Галина, голова Громадської ради, яка запропонувала не вводити нашвидкуруч ці зміни та дати час громадськості проаналізувати цей алгоритм та висловити щодо нього свої пропозиції.

МОСКАЛЕНКО Олександр, який підтримав думку Вдової Г. В. та запропонував, що після 01.10.2022 Мінфін та Держмитслужба запроваджують моніторинг діяльності митних брокерів, але не застосовують санкції, крім тих що прямо передбачені Митним кодексом України. Через певний розумний строк Мінфін та Держмитслужба спільно з громадськістю напрацьовують критерії провадження митної брокерської діяльності та будуть внесені відповідні зміни як на рівні підзаконних актів, так і в Митний кодекс України.

ГУБАРЄВ Валерій, який запропонував Мінфіну надати громадськості для обговорення проект наказу, який готується до прийняття замість наказу від 27.09.2021 р. № 517

МОСКАЛЕНКО Олександр, повідомив що з 01.10.2022 року замість наказу від 27.09.2021 р. № 517 буде прийнято новий наказ, який не буде включати критеріїв оцінки митної брокерської діяльності, а пізніше Мінфін надасть відповідний проект громадськості для обговорення.

ВИРІШИЛИ: Інформацію прийняти до відома. Направити до Міністерства фінансів України звернення щодо надання для ознайомлення проекту нормативно-правового акту Мінфіну з критеріями оцінки митної брокерської діяльності. Відповідальні: СТЕЦЕНКО Петро, ВДОВІНА Галина.

З питання 3 Порядку денного:

СЛУХАЛИ:

БОРСУ Вадима, старшого викладача кафедри митної справи та товарознавства Державного податкового університету, який доповів, що в рамках свого дисертаційного дослідження щодо питань захисту прав інтелектуальної власності пропонує наступне:

1. Для здійснення всебічного аналізу, щодо переміщення через митний кордон України товарів, що містять об'єкти ПІВ (вартість, кількість) задіяти 3 підрозділ графи 33 МД для ідентифікації товару щодо його належності до певного об'єкту ПІВ.
2. Для здійснення ефективного аналізу та прийняття відповідних рішень в результаті вживання митними органами заходів, щодо сприяння захисту ПІВ під час переміщення товарів через митний кордон України, запровадити більш розширені показники.
3. Провести аналіз застосування судової практика прийняття рішень, щодо конфіскації товарів, що переміщуються з порушенням ПІВ у разі складання протоколів про ПМП по ст.ст. 473 та 476 МКУ та застосування п.8, ст. 243 МКУ.
4. Необхідне роз'яснення застосування принципу міжнародного принципу вичерпання прав на товари, що містять об'єкти ПІВ та внесені в митний реєстр в Україні, у разі ввезення на митну територію України, та які оформлені у митному відношенні з країн ЄС (тобто введені в цивільний обіг на території однієї із країн ЄС), а також у подальшому застосуванні режиму спільного транзиту («Митний безвіз») до даних товарів.

В обговоренні взяли участь:

МУРОМЦЕВ Леонід, представник Управління нетарифного регулювання ЗЕД Держмитслужби, який зауважив, що питання щодо задіяння підрозділів графи 33 митної декларації для ідентифікації товару щодо його належності до певного об'єкту ПІВ дискусійне. Є особливості за яких це зробити неможливо, наприклад при незазначенні торгівельної марки в товаро-супровідних документах, а статистичні дані Держмитслужба і так формує з 31 графи митної декларації.

Стосовно нових показників та форм статистичних даних, то обсяг статистичних даних, що оприлюднюються Держмитслужбою, регламентовано Митним кодексом України. Крім того стаття 11 МКУ передбачає додержання вимог щодо конфіденційності інформації. Незрозуміло як збирати статистичні дані, якщо є окремі торгівельні марки, які є об'єктами інтелектуальної власності, але в

реєстр не включені. На його думку та інформація, що міститься на офіційному веб-порталі Держмитслужби і так достатньо інформативна.

ГУБАРЄВ Валерій, який висловив думку, щодо недоцільності внесення відповідних змін до 33 графі МД, оскільки статистичні дані митниці і так може збирати при діючому функціоналі. Також це ніяк не вплине на боротьбу з контрафактом, але збільшить навантаження на митницю та суб'єктів ЗЕД.

САРГСЯН Ірина, висловила негативну оцінку змін до 33 графі, оскільки це призведе до помилок декларантів через незрозуміння як її заповнювати в разі відсутності інформації. Наголосила, що в митному контролі ОПВ необхідно знайти розумний баланс між правом суб'єкта на швидке митне оформлення та ефективним контролем з боку митниці.

МОСКАЛЕНКО Олександр, який звернув увагу, що в зв'язку з приєднанням України до Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами національне законодавство приводиться у відповідність до її норм. Наприклад змінюється навіть форма заповнення митної декларації, а тому неможливо в односторонньому порядку вносити зміни в підрозділи 3 та 4 графі 33. Також було внесено зміни в законодавство за яким правовласники можуть інформувати митні органи щодо можливих порушень законодавства. І тому, на його думку, під час митного контролю товарів на наявність об'єктів інтелектуальної власності потрібно більше застосовувати систему управління ризиками. Запропонував доповідачу в своїй науковій роботі на основі комплексного підходу віднайти такий алгоритм роботи СУР, щоб посадова особа митниці найбільш ефективно здійснила контроль переміщення товарів, які містять ознаки ОПВ. І це мало б прикладне значення в реалізації практичного застосування відповідного алгоритму СУР.

КАЛИНОВИЧ Олексій, який зауважив, що усі судові рішення щодо протоколів про порушення митних правил щодо об'єктів інтелектуальної власності наявні в Єдиному реєстрі судових рішень. Тому інформацію по них можливо знайти там.

ВДОВІНА Галина, запропонувала питання щодо застосування принципу міжнародного принципу вичерпання прав на товари винести на обговорення на семінар «НОВАЦІЇ В МИТНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ: як використати переваги та отримати фінансові вигоди», який відбудеться 27.09.2022 року.

ТРУСОВ Сергій, який підтримав пропозицію Галини ВДОВІНОЇ, а також запропонував ці питання також озвучити на запланованій Держмитслужбою в листопаді 2022 року науково-практичній дискусійній панелі на тему «Організація сприяння митними органами захисту майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку».

ВИРІШИЛИ: Інформацію прийняти до відома. Запропонувати Вадиму БОРСІ разом з представниками Громадської ради долучитись до участі в науково-практичній дискусійній панелі на тему «Організація сприяння митними органами захисту майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку», проведення якої заплановано Держмитслужбою в листопаді 2022 року.

З питання 4 Порядку денного:

СЛУХАЛИ:

ШАВРОВА Ігоря, який доповів щодо участі представників Громадської ради в засіданнях робочої групи на базі профільного комітету Верховної ради України щодо внесення змін до статті 485 Митного кодексу України у зв'язку з тим, що Конституційний суд України визнав неконституційним абзац другий цієї статті. Від представників Громадської ради були надані наступні пропозиції: щодо індивідуалізації відповідальності, встановлення верхньої межі відповідальності, щодо розділення статті на декілька частин, щодо внесення змін до КУпАП щодо можливості касаційного оскарження, щодо розмежування відповідальності агента з митного оформлення та власне митного брокера як юридичної особи.

В обговоренні взяли участь:

СТЕЦЕНКО Петро, який висловив свою оцінку участі в робочій групі. Як свідчать результати обговорення, до пропозицій громадськості депутати практично не прислухались. Надав високу оцінку конструктивній позиції Держмитслужби в особі в. о. директора Департаменту боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил Олексія КАЛИНОВИЧА та відкритість НДУ, які залучили до напрацювання проекту змін представників громадськості та бізнесу. Вказаний проект Закону вже зареєстрований Верховною радою України та його ухвалення планується до 15 грудня 2022 року.

КАЛИНОВИЧ Олексій, який поінформував, що оскільки Держмитслужба не має права законодавчої ініціативи, то її пропозиції мали тільки рекомендаційний характер, як власне і пропозиції інших учасників робочої групи. Внаслідок того, що рішення КСУ необхідно виконати в дуже короткий строк, то народними депутатами України було запропоновано внести мінімальні зміни до Митного кодексу України. Вважає рекомендований до розгляду законопроект компромісним, а нова редакція статті 485 МКУ є більш вдалою ніж попередня. Норма щодо компромісу у вигляді штрафу 50% за незначні порушення дає шанс особі, яка притягається до відповідальності уникнути покарання та судової тяганини.

Крім того проінформував про концептуальні зміни, які плануються в новій редакції Митного кодексу України. Держмитслужба пропонує повну зміну розділу «Адміністративна відповідальність» і розділення цього розділу на класичну адмінвідповідальність, яку застосовувати переважно до фізичних осіб та фінансову, переважно до юридичних осіб.

ВИРІШИЛИ: Інформацію прийняти до відома.

З питання 5 Порядку денного:

СЛУХАЛИ:

ТРУСОВА Сергія, який доповів своє бачення щодо роботи офіційного веб-порталу Держмитслужби. Зауважив, що з часу початку війни Держмитслужбою було багато напрацьовано інформаційних матеріалів та розміщено на сайті Держмитслужби (наприклад з'явилась нова рубрика «Гуманітарна допомога») Зараз є два потужні інформаційні інструменти: офіційний сайт Держмитслужби та веб-портал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» і це вносить деяку плутанину у пересічного користувача. Досить важко знайти потрібну інформацію. Поцікавився чи є фінансування на розробку нового єдиного сайту та висловив свої пропозиції щодо покращення роботи існуючого сайту, зокрема, в частині:

- систематичного розміщення нормативних документів, регуляторних актів, міжнародних угод з митної справи,
- розміщення інформації стосовно Меморандумів з громадськими організаціями (регламенти механізмів підписання, тексти меморандумів, звіти...),
- розміщення у підрозділі «Міжнародна співпраця» списку митних органів зарубіжних країн з адресами офіційних сайтів,
- створення рубрики «Історія»

Запропонував продовжити роботу щодо покращення роботи офіційного веб-порталу Держмитслужби в рамках створеної на базі Практичного комітету робочої групи. В обговоренні взяли участь:

НКОЛАЙЧУК Олег, заступник Голови Державної митної служби України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації, який розповів які зміни вже були зроблені на офіційному веб-порталі Держмитслужби і зокрема щодо впровадження NCTS. Висловив своє бачення щодо впровадження на сайті рубрики «Історія митниці». Офіційний веб-портал Держмитслужби в свій час було створено за кошти міжнародних донорів, наразі у Держмитслужби є розуміння що його потрібно змінювати або створювати новий, можливо і за допомоги міжнародних партнерів. Але наразі, враховуючи воєнний стан, такі кошти необхідні на більш важливі речі, які потребують змін (NCTS, пошта, морські перевезення, тощо). Пояснив технічні особливості наповнення нормативними документами веб-порталу «Єдине вікно для міжнародної торгівлі»

МОСКАЛЕНКО Олександр, який висловив своє бачення ситуації роботи офіційного сайту Держмитслужби в частині наявності рубрики «Історія». На його думку її вирішення складається з двох частин: технічної (наявності відповідного ресурсу на порталі) та підготовки інформаційних матеріалів (це достатньо великий обсяг роботи, для якої необхідні джерела фінансування). Наразі з відомих причин на найближчий час бюджетне фінансування для таких цілей відсутнє. Однак це можливо здійснити за донорські кошти. Запропонував громадськості долучитись до пошуку відповідного фінансування, а Держмитслужба та Мінфін зі свого боку будуть усіляко підтримувати такі починання.

ВДОВІНА Галина, висловила думку-запитання, що це питання може бути вирішене тільки при наявності відповідного фінансування і ніяк по іншому?

НІКОЛАЙЧУК Олег, наголосив, що зробити можна все. І багато вже було зроблено на офіційному веб-порталі Держмитслужби з початку війни, зокрема для митного оформлення гуманітарної допомоги. Відповідний ІТ-підрозділ Держмитслужби технічно готовий створювати нові рубрики та доповнювати існуючі за наявності відповідних кваліфіковано підготовлених матеріалів.

ПЕРОГАНИЧ Юрій, який висловив пропозицію щодо створення офіційного веб-порталу Громадської ради при Держмитслужбі. На його погляд на ньому можливо було б розміщати як відповідну інформацію, яку не розміщує митниця так і багато іншого.

ВДОВІНА Галина, висловила заперечення, оскільки Громадська рада є тимчасовим консультативно-дорадчим органом у якого відсутнє фінансування, в тому числі і на створення офіційного сайту Громадської ради. Крім того відповідно до положення про Громадську раду при Держмитслужбі склад громадської ради, протоколи засідань, прийняті рішення та інформація про хід їх виконання, а також інші відомості про діяльність громадської ради в обов'язковому порядку розміщуються Держмитслужбою на офіційному веб-сайті в рубриці «Громадська рада».

СТЕЦЕНКО Петро, підтримав пропозицію Юрія ПЕРОГАНИЧА, але зважаючи на відсутність фінансування запропонував йому на громадських засадах провести роботу щодо створення та наповнення офіційного веб-порталу Громадської ради при Держмитслужбі.

ВИРІШИЛИ: Інформацію прийняти до відома. Продовжити зустрічі робочої групи Практичного комітету щодо покращення роботи офіційного веб-порталу Держмитслужби за участі профільних фахівців Держмитслужби та Мінфіну, а також залучення до цієї роботи науковців та меценатів.

З питання 6 Порядку денного:

СЛУХАЛИ:

СТЕЦЕНКА Петра, який запропонував затвердити пропонований ним проект плану роботи Практичного комітету на 2022 рік.

В обговоренні взяли участь: Галина ВДОВІНА та Ірина САРГСЯН.

ВИРІШИЛИ: Затвердити план роботи Практичного комітету на 2022 рік .

СЛУХАЛИ:

Стеценка П. І., який подякував усім присутнім за активну участь та закриття засідання.

Засідання завершилось о 16:30

Відеозапис засідання доступний за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=Ffp8RP-MQGg>

Голова Комітету з удосконалення митного законодавства

Секретар

Ігор ШАВРОВ

Ілля ЗІБНИЦЬКИЙ